

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 25 жовтня 2024 р.

**Харків
2024**

УДК 316.05

Л 93

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 8 від 25.10.2024 р.)

Головні редактори:

Панченко С. В., доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В. П., доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашинік В. О., д-р філос. наук, професор

Вельш Вольфганг, габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О., канд. техн. наук, доцент

Коростельов Є. М., канд. техн. наук, доцент

Лях В. В., д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В., д-р філос. наук, професор

Панченко В. В., канд. техн. наук, доцент

Соломніков І. В., канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В., канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XII Міжнар. наук.- практ. конф. 25 жовтня 2024 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. — Харків: УкрДУЗТ, 2024. — 217 с.

УДК 316.05

*DONETS S. M., candidate of philological sciences,
associate professor,
MYKHAILOVA Y. O., master student,
Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkiv, Ukraine*

THE CONCEPT «RAILWAY» AS A LINGOCULTURAL PHENOMENON

The concept «railway» representing part of a more complex concept «transport» is at the very core of conceptosphere of any language which reflects its importance in the life of people. The paper focuses on the specific character of the concept «railway» and the peculiarities of its explication inherent to American linguoculture.

The word «conceptus» is a Latin medieval formation, which means «conceive» and is the hyperonym of the notion, ideas, frame, script, gestalt etc. «Concept» is an umbrella term embracing cognitive, psycholinguistic, cultural, linguistic aspects. In cognitive linguistics, the concept has a complicated structure divided into linguistic meaning and cultural sense.

Concept is considered as both a cultural and linguistic-cognitive phenomenon, «a basic cultural cell in the mental world of a man» [3, p. 115]. Concept is a mental structure that represents the knowledge of an individual about a particular segment of the world: it is something in the form of which the culture enters the mental world. Concepts are not only contemplated, they are experienced through emotions, likes and dislikes, and sometimes collisions. The concept is also a discrete unit of the collective consciousness, which is stored in the national memory of native speakers.

The cultural concept is considered as a multidimensional meaningful construct, where the notional, figurative and value sides are distinguished. The notional aspect of a concept is the linguistic fixation of a concept, its name, description, feature structure, definition, comparative characteristics of this concept in relation to other groups of concepts. Figurative elements of the concept refer to a metaphorical interpretation of objects and phenomena. The value side of a concept specifies the importance of it for both the individual person and the entire linguistic community [1, p. 60].

The concept «railway» is a linguocultural phenomenon differing from the cognitive concept, frame or script in special emphasis on the value component. The importance and the preference of this or that means of transport (e.g. a horse, camel, car or rail) and its status are reflected in the language manifestation of the concept in a specific culture. The most basic cultural values are reflected in the metaphoric structures of the main notions of the given culture, as Lacoff and Johnson pointed out. Many linguocultures describe life as a travel. According to Lacoff and Turner, cognitive metaphor «Life is a Journey» shows that «structuring of our understanding of life comes from the structures of our knowledge about journeys» [3, p. 211].

Concept has a certain «layered» structure that is not rigid. Its strata are the result of the cultural life of different epochs. The special structure of the concept includes the main feature, additional (passive, historical) features plus the inner form. The inner form, the etymological criterion is regarded as a foundation on which all the other layers of meaning are built [2, p. 193]. In a broader sense, the structure of the concept can be represented as a circle. The basic notion – the kernel of the concept – is in the centre of the structure, and at the periphery stays everything that is added by culture, traditions and people's personal experiences.

As far as the structure of the concept railway is concerned, we may single out some typical directions of its metaphoric development, namely: 1) the type and the speed of the vehicle (its design, safety, comfort); 2) the route (departure and destination point, intermediary stations, stops); 3) the factors favouring or, on the contrary, interfering with the journey (weather, the quality of roads, loads transferred, other circumstances); 4) the purpose, the cause and the manner of travelling (e.g. a voluntary or forced trip, a pleasure or a business trip); 5) travelling environment, companions, the train crew; etc.

The comparative analysis of the concept «railway» shows that its value (reflected among other things in fiction) is different for the American and Ukrainian native speakers. The history of American society is inseparably connected with the development of motorways, the car being the symbolic reflection of American spirit and independence, the backbone of American character.

Most of the notions representing the concept «railway» are culture specific and remain within the frame of particular culture and epoch. The progress of railways and the changes in society bring fourth new notions and new dimensions of the concept.

References

1. *Vorobyova O. P.* Kontseptologiya v Ukrayini: zdobutky, problemy, prorahunky. *Visnyk KNLU. Seriya «Philologiya»*. Kyiv: KNLU, 2011. T. 14, № 2. S. 53–64.
2. *Shevchenko I. S.* Podchody k analizu kontseptu v sovremennoy kognitivnoy lingvistike. *Visnyk Kharkivskogo nats. un-tu*. Kharkiv, 2006. № 725. S. 192–195.
3. *Lakoff G. & Johnson M.* *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press. 1980.

Наукове видання

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

25 жовтня 2024 р.

Відповідальність за редагування та достовірність інформації несуть автори робіт.

Відповідальний за випуск Толстов І. В.

Підписано до друку 25.10.2024 р.
Умовн. друк. арк. 13,5. Тираж . Замовлення № .

Художнє оформлення Л.І. Мачулін

Свідоцтво про держреєстрацію: сер. ХК №125 від 24.11.2004

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейсбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.